

MARNO JÁNOS

Szereposzlás

Túl az őszirozsdás forradalmon,
Vérmezőn, az elliptikus porondon,
szobafogságban (még ezer más okból),
fotelbe süppedve, s füelve, a szél
robajlik-e odakint, vagy egy vonat
húz ki éppen a pályaudvarról,
melyet évek óta bezárni készül
a kormány. A tévét már nem bírom.
Odaülök elé, nem arról van szó,
nem nézhetek ítélet napig csak és
kizárólag befelé, magamba, mert
a sötét is az agyamra megy, még ha
elüt is a tévéétől, világot
meg nem gyújthatok a koponyámon
belül, töklámpást, vagy fáklyalángot,
amivel azután megindulok
lefelé a torkomon keresztül a
légutam vagy a nyelőcsővem csiga-
lépcsőjén. *Fáklyaláng!* Az kéne még,
bekormozni füstjével a súlyos
beteg tüdőmet! *Kossuth!* az anyám
tette ezt meg 195-
3-ban már bőven, amikor Illyés
Gyula neve még ismeretlen volt
előtte is, nem csak előttem. Most
nézem, Kossuth – Bessenyei Ferenc,
Kossuthné – Tolnay Klári, valamint
Ungváry László a Görgey Artúr!
Rágyújtott volna-e Görgeyre a Párt
embere, vagy az anyám, aki *Tervét*
váltogatta a *Kossuth!*? Ekkortájt
pakolták ki apám torkából a hang-
technikát, együtt az ádámcsutkával,
a börtönkórházban. Mi minden történt

abban az évben még, azt fedje egykedvű homály, homály az *Apokrifet* is, mellyel Pilinszky örökre saját torkához kapott. Belemarkolt egy fiú hangjába, melyet többé soha nem hallathatott. Viszolygok a mennyezetvilágítástól, amikor mindenre fény derül a szobában, s nekem abban a derűben semmi örömöm. Ha van vigasztalan derű, az a mennyezetvilágítástól van, gondolom gyerekkorom óta, míg a mellém helyezett, fejmagasságból világítótestek hamar idomultak a kedélyemhez, és támogattak megfeledkezni a kedvemet szegő körülményekről. De vajon ma is idomulnak-e még? A *Fáklyalángról* még annyit, a vége felé anyám azért olvasott Illyést is, a *Kháron ladikjánt* olvasgatta komor élvezettel, élvezte benne, ahogy Illyés füleli a padló és a bútorok sirárait éjszakánként, a recsegést-ropogást mindenfelől, csak bentről nem, ha moccanatlan fekszik.

Sorrend

Előbb elzárja a vérzést,
aztán elvárja az érzést.

Csendélet

(vihar után)

Egy családi vihar, dörgésekkel,
villámlásokkal, csapadék nélkül,
a múlt század deréktáján, vagy annál
kicsivel föltebb. A szereplők még
ott válnak kámforrá, azon nyomban,
beleértve azt is, aki a viharról
szólal éppen. A szája jár csupán
a képen, a fogai ápoltak és
épek, a vihar egyet sem tépett még
ki közülük, egy szörnyű csavarással,
a többi hangképzőszerve azonban
szerteillant a családdal. Ajkai
vannak csak meg, meg a nyelve, mely malom-
lapátként örvénylik a tudattérben.

Kísértetkiállítás

Körömkefélés. Azután belekarmolás
a semmibe, mintha az élet csak betegség lenne,
vagy betegségek kazla, falak színes vagy
elszíneződött síkjai egy múlt századi
festményen. A kép csupán kitakarni
hivatott a valóság látványának
egy szeletét, anyánk kedvenc képéről
beszélék, a hangomat azonban nem ismerem föl.
A derekam viszket őrijtően, legszívesebben
súrolókefével esnék neki. A kefe tuskéi
összekeverednének a padló szálkáival.
És így megintcsak Pilinszkynél kötnénk ki.

Tárlat

Embertelenül szép ez a táj. Nem a festmény, amelyen az ecsetvonás mind egy ember kezének a műve, legyen az az ember Mednyánszky teszem, habár az ő vízfeje még úgy-ahogy belezuboghat természetesen a tájba – az embert szépen kimosva belőle. Az embertelen táj torokszorító szépsége azonban nem merülhet ki egyetlen vízmosásban. A toroknak a nézés folyamán kell kibontakoznia, szorításból, nyeldeklésből, görcsös kapkodásból a levegő után, és az állkapcsot addig feszítenie, míg a tárlat maga fogadja be a göcsös tájat.

Tájkép, előhívóban

Van tájkép persze, amitől menten falra mászik az ember. Üldözőbe veszik majd a szemközti falon gyülekező pókok, ráérnek a savópiros éjjeli homályban, mely paradicsomi körülmény a fotográfus számára. A fal salétromos és emitt-amott penészfoltos is, túloldala, azaz tűzfala északra esik, egy kies udvar pázsítja húzódik meg a tövében. Az ember indulata elnehezül a telő félelemmel, ajkai férgék gyanánt vonaglanak egymáson, hiába gyermek még az ember. Szűkös ágya tele máris bogarakkal, pókokkal, a fal pedig a csigolyái közé behatoló

hideggel fogja mindjárt levetni magáról.
Jól fogunk kinézni, gondolja a vacogó gyermek.
Jól nézünk ki, mondja elégedett mosollyal
a csurom nedves képeket a szárító
zsinegre fölcsipeszelő fotográfus.
Majd hajnaltájban felhangzik a pázsit
felől a gyermeksírás, mely egy-két óra
múltán kioltódik a gyermekzsivajban.

Az ember mint a természet utópiája.

Pókhasamat a nyirkos falnak nyomva
pirítom a képet a nappal
a korhadtt kiozettaablakban. Három
óra múlt öt perccel, három harlekin
katica és egy harlekin poloska
cikázik éppen a látóteremben,
amelynek keretet szab az egykori
lichthof két oldalfala. A poloska
búze már gondolatban is egy pokol,
elviselhetetlen. Persze mi nem az?
Pókhasam talán kivétel? Viccelnék
vele? Vagy én fújom csak fel, némely *Szép
versek* kedvelőinek az ismételt
bosszantására? Harapós kedvemben?
A vizes fal szürke nyomot hagy tréning
nadrágomon, le fogom porolni
róla, el ne felejtsem, és a nap
végén beleásom magma egy újabb
rémálomba, melyben sikerül majd
de facto magamba temetkezniem.
Ezen és ezért dolgozom itt évek
óta már elhagyottan, koncentráltan
és olykor szétszórtan, elhanyagolva
a kozmoszsal folytatott zavaros
viszonyomat. Továbbá lelátok most
négy úttest kereszteződésére, egy

hídra, s azalatt a vályúra, melyben
vonatok érkeznek befele s ellen-
vonatok siklanak kifelé, déli
irányba, korhadtt könyöklőmmel csaknem
párhuzamosan. Komolyan beszélek,
és ezt a komolyságot, amíg élek,
most már meg fogom őrizni, ítélet-
napig, még ha ez utóbbit (gondolok
itt a végső ítélethozatalra)
nem is gondolom egész komolyan.

